

MINISTARSTVO FINANSIJA
DIREKTORAT ZA EKONOMSKU I RAZVOJNU POLITIKU

MJESEČNI MAKROEKONOMSKI INDIKATORI

FEBRUAR 2020

KLJUČNE PORUKE

- Širenje novog koronavirusa izazvalo globalne ekonomske neizvjesnosti
- Crnogorska ekonomija u 2019. rasla po stopi od 3,6%
- Rast inflacije u januaru od 1,5%
- Stopa nezaposlenosti prema ARS 15,1% u 2019.
- Prihodi budžeta u januaru 94,3 mil.€
- Učešće nekvalitetnih kredita u ukupnim na kraju januara niže 1,2 p.p na godišnjem nivou
- Izvoz robe iznosio 31,3 mil.€, što je najveća ostvarena vrijednost u januaru u posljednjih sedam godina
- Neto priliv SDI u januaru iznosio 42,1 mil.€

Međunarodno okruženje

Intenzivno širenje novog koronavirusa u Kini, na evropskom prostoru, kao i na američkom kontinentu povećalo je u velikoj mjeri neizvjesnosti po globalni ekonomski rast u 2020. Berze su reagovale velikom brzinom, gubeći milijarde dolara akcionarske vrijednosti širom svijeta usljed drastičnog pada povjerenja investitora i nepovoljnih izgleda za naredni period. Kredibilni američki indeks S&P 500, koji rangira 500 reprezentativnih kompanija je nakon istorijskog maksimuma ostvarenog 19. februara u brzom roku pao više od 30%, korigujući već visoke cijene pojedinih dionica. Indeks kineske industrijske proizvodnje je u februaru zabilježio istorijski minimum od 35,7 prema Statističkom zavodu NR Kine¹. OECD predviđa da će pad ekonomske aktivnosti i potpuna obustava poslovanja u nekim sektorima rezultirati realnim padom autputa od 20%-30% u periodu zastoja širom spektra zemalja, pri čemu se gornja granica pada uzima za najveće ekonomije Eurozone poput Njemačke, UK i Francuske². Italija će prema očekivanjima, kao zemlja čiji se nivo BDP-a i prije pojave koronavirusa nije vratio na pretkrizni nivo 2008/09, zabilježiti realni ekonomski pad za preko četvrtine autputa tokom perioda trajanja kriznih mjera. Razvijene zemlje već su preduzele brojne korake u ublažavanju posljedica, pružajući fiskalne i monetarne stimulanse u cilju očuvanja radnih mjesta, malih biznisa i preduzetnika, i socijalne zaštite stanovništva. Međunarodne finansijske institucije su povećale mogućnosti kreditnih aranžmana pod povoljnim uslovima zemljama u razvoju, dok su za one najmanje razvijene i najsiriomašnije pripremile i određeni iznos nepovratnih sredstava i otpis dijela postojećih dugova.³

Realni sektor i inflacija

Prema preliminarnim podacima Monstata, realni rast BDP-a Crne Gore je u 2019. iznosio 3,6%, pri čemu je stvoreno oko 245 mil.€ dodate vrijednosti više u odnosu na 2018. Posmatrano po kvartalima, najveći rast ostvaren je u trećem kvartalu godine u kojem je zabilježena snažna stopa ekonomskog rasta od 4,7%. Najveći pozitivan doprinos ostvarenom rastu u 2019. dali su izvoz roba i usluga (2,8 p.p) i privatna potrošnja (2,1 p.p). Potrošačke cijene su početkom 2020. zabilježile prosječan rast od 1,5% u odnosu na januar prošle godine. Najveći uticaj na rast inflacije imao je porast cijena hrane i bezalkoholnih pića (rast 2,7%, uticaj 0,9 p.p) i prevoza (rast 3,8%, uticaj 0,4 p.p).

Zaposlenost i zarade

Prema Anketi o radnoj snazi, prosječan broj zaposlenih je u 2019. iznosio 243.850 i veći je za 2,7% g-n-g. Prosječna stopa nezaposlenosti iznosila je 15,1% i neznatno je niža u odnosu na prošlogodišnju stopu (za 0,1 p.p). Broj nezaposlenih je u januaru 2020. dodatno smanjen za 8,5% na godišnjem nivou prema administrativnim podacima. Prosječna neto zarada u januaru iznosila je 524€ i veća je za 2,1% g-n-g.

¹http://www.stats.gov.cn/english/PressRelease/202003/t20200302_1729254.html

²<https://www.oecd.org/newsroom/oecd-updates-g20-summit-on-outlook-for-global-economy.htm>

³<https://www.imf.org/en/News/Articles/2020/04/13/pr20151-imf-executive-board-approves-immediate-debt-relief-for-25-countries>

Fiskalni sektor

Prihodi budžeta u januaru 2020. godine iznosili su 94,3 mil.€ ili 1,9% BDP-a i veći su 0,2% u odnosu na plan, dok su u odnosu na isti mjesec 2019. niži 12,1%. Izdaci budžeta u januaru 2020. godine iznosili su 128,3 mil.€ ili 2,6% BDP-a i niži su 8,1% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, kao i 30,0% u odnosu na plan. U januaru 2020. godine budžetski deficit iznosio je 34,0 mil.€ ili 0,7% procijenjenog BDP-a.

Finansijski sektor

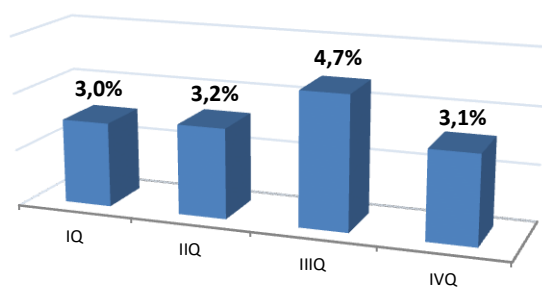
Poslovanje banaka karakteriše nastavak pozitivnih trendova. Ukupni depoziti, koji su iznosili 3.452,4 mil.€, su povećani za 1,0% na godišnjem nivou. Kada se iz podataka za januar prethodne godine isključe dvije banke u stečaju, onda rast depozita na godišnjem nivou iznosi 7,3%. Ukupni krediti banaka su povećani za 4,3% g-n-g, čemu je doprinio rast kredita privrede od 4,4% i kredita stanovništva od 8,0%. Nekvalitetni krediti su u januaru činili 5,11% ukupnih kredita i njihovo učešće u ukupnim je smanjeno za 1,2 p.p. na godišnjem nivou. Od ukupno 73.735 pravnih lica, u blokadi je bilo 18.306 ili 24,8%, što je za 3,7% više na godišnjem nivou. Ukupan dug po osnovu blokade računa je iznosio 637,1 mil.€ i smanjen je za 6,0% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Spoljnotrgovinska razmjena

Robnu razmjenu na početku godine karakteriše veći rast izvoza od uvoza, uz povećanje trgovinskog deficita za 6,9%, zbog visokog učešća uvoza u ukupnoj razmjeni. U januaru 2020. izvoz je povećan za 10,8% i iznosi 31,3 mil.€, što je najveća ostvarena vrijednost u januaru u posljednjih sedam godina. Nastavlja se trend rasta izvoza boksita (137,1%) i plute i drva (83,3%), dok je izvoz aluminijuma kao glavnog izvoznog proizvoda rastao po stopi od 20,5%. Ukupan uvoz vrijedio je 138,8 mil.€ ili 7,7% više g-n-g. Na strani uvoza najveći udio imaju mašine i transportni uređaji (28,2 mil.€), prehrambeni (25,4 mil.€) kao i industrijski proizvodi (24,7 mil.€), koji ujedno bilježe najveći godišnji rast od 18,9%. Uvoz nafte i naftnih derivata za potrebe domaćeg tržišta povećan je za 3,4 mil.€ (37,7%). Na drugoj strani, u razmjeni električne energije ostvaren je suficit, zbog pada uvoza za 2,9 mil.€ i blagog rasta izvoza od 0,5 mil.€.

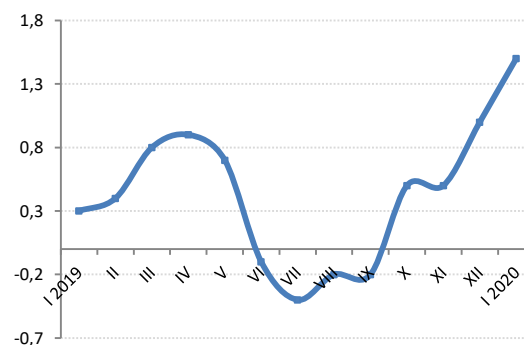
Neto priliv SDI u januaru 2020. iznosio je 42,1 mil.€, što je za 4,9% manje g-n-g. Ukupan priliv SDI iznosio je 50,5 mil.€, što predstavlja pad od 14,5%. Struktura ukupnih SDI ukazuje na smanjenje priliva po osnovu vlasničkih ulaganja, pri čemu investicije u kompanije i banke koje su učestvovala sa 28,6% bilježe pad od 55,3%, dok priliv po osnovu ulaganja u nekretnine koji učestvuje sa 17,2% bilježi pad od 4,6%. Kategorija „ostalo“ činila je 4,0% ukupnog priliva SDI. Priliv po osnovu interkompanijskog duga viši je 57,5% g-n-g i čini 50,1% ukupnog priliva SDI. Ukupan odliv SDI u januaru 2020. iznosio je 8,4 mil.€, što je za 43,1% manje g-n-g.

Grafik 1 Realni rast BDP po kvartalima, 2019.

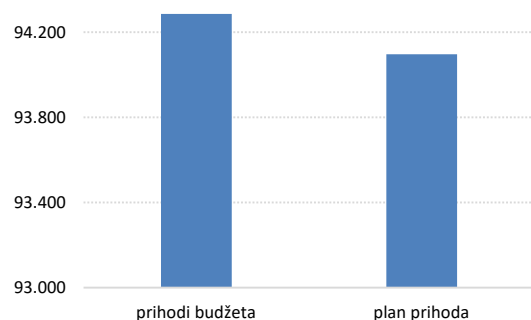
...Najveći rast ostvaren u trećem kvartalu godine...

Grafik 2 Inflacija, CPI, godišnja stopa u %

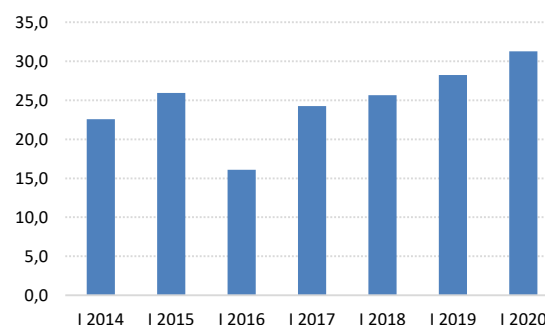
...Rast inflacije 1,5% u januaru...

Grafik 3 Prihodi budžeta u januaru 2020, u mil.€

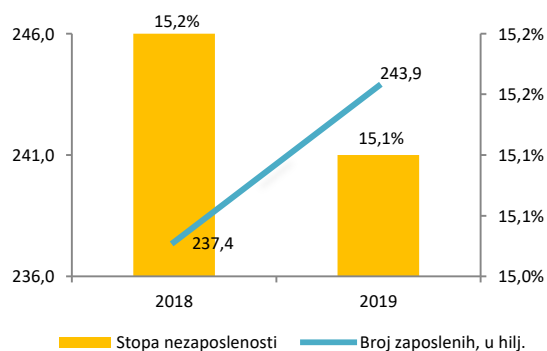
...Naplata prihoda budžeta u januaru 2020. veća 0,2% u odnosu na plan...

Grafik 4 Izvoz robe u januaru po godinama, u mil.€

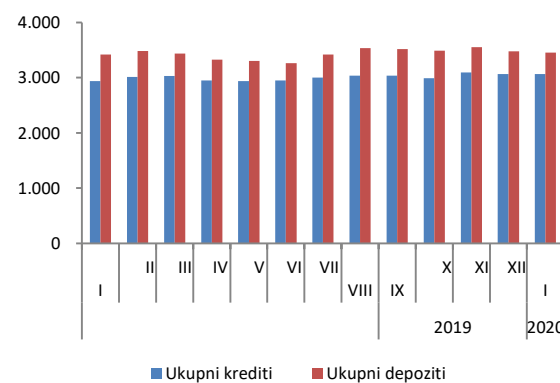
...Najveći ostvareni iznos izvoza u januaru u posljednjih 7 godina...

Grafik 5 Kretanja na tržištu rada, ARS

...Rast zaposlenosti od 2,7% u 2019. uz blagi pad stope nezaposlenosti...

Grafik 6 Ukupni krediti i depoziti, u mil.€

...Ukupni krediti u januaru veći 4,3%...

Tabela 1 Realni sektor (Izvor: Monstat)

Realni sektor	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	M-n-M	I 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Industrija																
Industrijska proizvodnja	-8,9	-12,8	-20,1	-27,6	-4,8	5,6	5,0	-2,8	-1,8	-6,3	-9,0	10,0	n/p	n/p	n/p	n/p
Prerađivačka industrija	-2,6	5,6	-4,1	-3,9	-11,4	-2,6	3,3	-4,9	-17,6	-10,1	-36,1	-15,6	n/p	n/p	n/p	n/p
Vađenje rude i kamena	-11,5	10,9	30,8	19,7	30,7	7,5	14,3	15,4	31,1	28,9	16,5	55,6	n/p	n/p	n/p	n/p
Snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom	-13,1	-27,9	-38,3	-64,8	-0,6	19,4	5,2	-4,1	24,2	-10,6	39,5	37,3	n/p	n/p	n/p	n/p
Turizam																
Dolasci turista	26.986	38.741	56.219	94.911	125.492	160.395	190.322	220.915	165.205	116.962	55.654	41.387	27.221	-34,2	0,9	0,9
Noćenja turista	59.991	75.806	98.662	218.028	411.359	659.629	937.096	1.048.037	680.033	312.975	103.459	75.712	63.811	-15,7	6,4	6,4
Promet u maloprodaji																
Stalne cijene	4,9	6,1	5,6	5,4	4,4	5,2	5,8	6,5	4,6	5,7	4,9	3,5	3,9	-24,1	3,9	3,9
Tekuće cijene	5,1	6,5	6,8	6,8	5,8	6,2	6,6	6,4	4,6	6,4	5,6	4,8	5,9	-24,0	5,9	5,9

Tabela 2 Inflacija (Izvor: Monstat)

Inflacija - stope rasta	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	M-n-M	I 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Indeks potrošačkih cijena	0,3	0,4	0,8	0,9	0,7	-0,1	-0,4	-0,2	-0,2	0,5	0,5	1,0	1,5	0,1	1,5	1,5
Harmonizovani indeks potrošačkih cijena	0,3	0,3	0,7	0,9	0,6	-0,1	-0,4	-0,2	0,3	1,2	0,9	1,2	1,1	-0,3	1,1	1,1
Indeks proizvođačkih cijena	1,8	1,5	1,2	3,3	1,9	2,9	2,9	2,9	2,8	2,6	2,3	2,3	1,8	0,3	1,8	1,8

Tabela 3 Tržište rada (Izvor: Monstat, ZZCG, Fond PIO)

Tržište rada	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	M-n-M	I 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Broj zaposlenih, u hilj.	194.589	195.353	197.594	200.595	205.164	213.488	215.181	210.455	205.650	202.787	203.123	198.566	193.423	-2,6	-0,6	-0,6
Broj nezaposlenih	38.917	38.642	38.570	38.102	36.658	35.292	34.576	34.355	33.675	35.993	37.924	37.616	35.609	-5,3	-8,5	-8,5
Stopa nezaposlenosti (%) ⁴	17	17	17	16	16	15	15	15	15	15	16	16	15	-0,9	-1,6	-1,6
Prosječna bruto zarada (€)	771	772	765	767	770	775	767	776	775	776	778	781	787	0,8	2,1	2,1
Prosječna neto zarada (€)	513	514	510	511	513	516	511	517	516	517	518	520	524	0,8	2,1	2,1
Prosječna penzija (€)	289	289	289	289	289	289	289	288	288	288	288	287	289	0,5	-0,2	-0,2

⁴ Promjene (M-n-M, I 2020 g-n-g i 2020/2019 g-n-g) prikazane u p.p.

Tabela 4 Monetarni sektor (Izvor: CBCG)

Monetarni sektor	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	M-n-M	I 2020- g-n-g
Ukupni krediti (u mil.€)	2.939,8	3.010,6	3.028,8	2.945,6	2.939,2	2.950,3	3.002,6	3.033,7	3.036,0	2.988,2	3.091,4	3.061,7	3.066,4	0,2	4,3
Kreditni privredi (u mil.€)	1.035,3	1.053,1	1.071,3	1.049,5	1.067,2	1.061,2	1.058,3	1.044,7	1.036,1	1.049,6	1.057,5	1.074,6	1.080,5	0,6	4,4
Kreditni domaćinstvima (u mil.€)	1.259,3	1.270,4	1.287,2	1.273,2	1.284,4	1.295,3	1.300,2	1.303,4	1.319,0	1.332,5	1.342,1	1.357,7	1.359,7	0,1	8,0
Kreditni u kašnjenju (u mil.€)	236,7	206,9	217,8	155,6	181,0	149,7	139,5	150,3	136,5	139,2	139,1	115,3	132,7	15,1	-43,9
Nekvalitetni krediti (u mil.€)	184,4	184,0	178,1	139,7	139,6	141,4	148,6	144,0	141,8	142,2	142,9	144,6	156,6	8,3	-15,1
Ukupni depoziti (u mil.€)	3.416,9	3.482,9	3.433,6	3.323,8	3.303,6	3.260,7	3.419,1	3.535,0	3.514,8	3.488,8	3.550,8	3.475,7	3.452,4	-0,7	1,0
Depoziti privrede (u mil.€)	1.080,3	1.078,6	1.065,8	0.976,3	0.982,4	0.980,8	1.064,3	1.134,7	1.113,6	1.106,4	1.107,0	1.048,5	1.009,8	-3,7	-6,5
Depoziti stanovništva (u mil.€)	1.285,7	1.276,5	1.249,2	1.202,3	1.214,0	1.215,5	1.253,7	1.289,2	1.299,9	1.305,5	1.314,1	1.316,6	1.299,7	-1,3	1,1
Kamatna stopa na kredite ⁵	6,3	6,3	6,3	6,2	6,2	6,2	6,2	6,2	6,2	6,1	6,1	6,0	6,0	0,0	-0,3
Kamatna stopa na depozite	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,0	-0,1
Obavezna rezerva (u mil.€)	249,7	250,3	252,1	243,6	243,4	245,4	244,2	248,0	258,1	262,8	258,2	260,1	260,2	0,0	4,2

Tabela 5 Eksterni sektor (Izvor: Monstat i CBCG)

Eksterni sektor	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	M-n-M	I 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Izvoz roba (u mil.€)	28,2	32,0	33,4	31,5	30,1	36,8	36,5	34,4	37,5	39,6	33,4	42,0	31,3	-25,5	10,8	10,8
Uvoz roba (u mil.€)	128,8	179,8	215,2	241,7	239,2	235,1	259,5	226,8	223,0	229,2	205,4	216,6	138,8	-35,9	7,7	7,7
Deficit robne razmjene (u mil.€)	-100,6	-147,7	-181,8	-210,2	-209,1	-198,3	-223,0	-192,4	-185,5	-189,7	-172,0	-174,6	-107,5	-38,4	6,9	6,9
Neto strane direktne investicije (u mil.€)	44,2	7,8	30,7	18,5	31,0	95,0	14,2	17,9	7,3	23,2	24,9	29,9	42,1	40,5	-4,9	-4,9

Tabela 6 Fiskalni sektor

Fiskalni sektor	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	I 2020/I plan	I 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Prihodi budžeta (mil.€)	107,3	116,5	147,5	165,0	144,2	143,4	174,1	174,1	165,9	156,6	147,3	243,1	94,3	0,2	-12,1	-12,1
Izdaci budžeta (mil.€)	139,6	130,9	172,1	154,9	146,2	144,3	179,4	159,6	149,4	179,3	197,2	275,8	128,3	-30,0	-8,1	-8,1
Suficit/Deficit budžeta (u mil.€)	-32,3	-14,4	-24,6	10,1	-1,9	-0,9	-5,3	14,4	16,5	-22,7	-49,9	-32,7	-34,0	n/p	5,3	5,3
Suficit/Deficit budžeta (% BDP-a)	-0,7	-0,2	-0,5	0,2	-0,1	0,0	-0,1	0,3	0,3	-0,5	-1,0	-0,7	-0,7	n/p	n/p	n/p

Tabela 7 Međunarodno okruženje

Međunarodno okruženje	I 2019	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	M-n-M	I 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Brent crude oil (USD/barel)	60,50	64,10	66,80	71,30	70,46	62,96	64,21	59,51	62,62	59,70	62,66	65,30	58,16	-10,9	-3,9	-3,9
Aluminijum (USD/T)	1853,7	1863,0	1871,2	1845,4	1781,3	1756,0	1797,0	1740,7	1753,5	1726,0	1774,8	1771,4	1773,1	0,1	-4,3	-4,3
Euribor (12 mjeseci)	-0,11	-0,11	-0,11	-0,11	-0,18	-0,22	-0,30	-0,38	-0,33	-0,28	-0,27	-0,25	-0,29	0,0	-0,2	-0,2
Inflacija u Eurozoni ⁶	1,40	1,50	1,40	1,70	1,20	1,30	1,00	1,00	0,80	0,70	1,00	1,30	1,40	0,1	0,0	0,0
Nezaposlenost u Eurozoni	7,8	7,8	7,7	7,6	7,6	7,5	7,6	7,5	7,5	7,5	7,5	7,4	7,4	0,0	-0,4	-0,4

⁵ Promjene (M-n-M i I 2020 g-n-g) prikazane u p.p.⁶ Promjene (M-n-M, I 2020 g-n-g i 2020/2019 g-n-g) prikazane u p.p.